

## **ДО ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ ЕКОЛОГІЧНОМУ РАСИЗМУ У СВІТІ**

Екологічний расизм представляє собою специфічну форму дискримінації, яка все ще залишається однією з проблем людства. Кожен має право на рівний захист проти дискримінації за будь-якою ознакою, про це йдеться у статті 26 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права [1].

Не зважаючи на те, що екологічний расизм є глобальною проблемою сьогодення, опосередковано про нього згадується лише у Міжнародній конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації [2].

Афроамериканський лідер руху за громадянські права Бенджамін Чавіс ввів термін «екологічний расизм» в 1982 році, охарактеризувавши його як «расову дискримінацію при розробці екологічної політики, дотриманні нормативних вимог і законів, навмисний напад на кольорові спільноти з метою створення підприємств з переробки токсичних відходів» [3]. Термін виник у США, але є глобальним та може бути застосований у багаторасових суспільствах, де проживають різні групи корінного населення та національні меншини. Ці групи, як правило не мають політичного впливу та можливості участі при прийнятті екологічних рішень.

Екологічний расизм має давню історію: в хетських і ассирійських текстах згадується ритуал «соління землі», коли над поваленими містами розсипалася сіль і насіння бур'янів. Найбільш яскраво екорасизм проявлявся в ХХ столітті: починаючи від тактики «Ranch Hand» з випалювання дефоліантом тропічних лісів, яка застосовувалася військами США у В'єтнамі, і закінчуючи навмисним переміщенням екологічно небезпечних виробництв, токсичних відходів з розвинених країн в держави третього світу, або відповідні гетто усередині розвинених країн [4].

Отруєна водопровідна вода у місті Флінт, штат Мічиган, залягає токсичних відходів в Нижній долині Ріо-Гранде, місто в Китаї, де 80% дітей були отруєні старими комп'ютерними деталями- все це приклади екологічного расизму, форми системного расизму. Переважно кольорові спільноти змушені жити в безпосередній близькості від джерел токсичних відходів. Як наслідок, негативний вплив шкідливих виробництв спричиняє розлади здоров'я [3].

За даними Public Health Post, рівень свинцю у крові темношкірих дітей неіспаномовного походження майже вдвічі вище,

ніж у білих дітей. Отруєння свинцем викликає різноманітні захворювання, включаючи анемію, слабкість, пошкодження нирок, головного мозку [5].

Вплив небезпечних відходів та промислових об'єктів найбільше відчувають мешканці районів, де такі виробництва розташовані. Це переважно афроамериканці, латиноамериканці та люди із низьким рівнем доходу .

Екологічний расизм зачіпає не тільки спільноти з низькими доходами. У відомій судовій справі 1978 року Бін проти Southwestern Waste Management Corp., суддя виніс рішення на користь відповідача. За словами соціолога Роберта Булларда, який збирав дані для судового процесу, та був названий «батьком екологічної справедливості» 85% позивачів вважалися представниками середнього класу [6].

На протипавгу екологічному расизму існує рух за екологічну справедливість. Екологічна справедливість – важлива частина боротьби за право на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

Делегати Першого національного саміту екологічних лідерів серед кольорових людей, що відбувся 24–27 жовтня 1991 року в Вашингтоні, округ Колумбія, розробили 17 принципів екологічної справедливості [7]. Серед них, право працівників на безпечні і здорові умови праці без необхідності обирати між роботою в небезпечних умовах і безробіттям, можливість захисту порушених прав та відшкодування збитків.

Екологічний расизм є формою системного расизму. Він є результатом глобальних політичних рішень. Шкідливі та небезпечні об'єкти розміщують ближче до тих, у кого відсутній політичний вплив та менше ресурсів для боротьби. Проте, слід розуміти, що забруднене повітря не зупиняється над малозабезпеченими чи кольоровими спільнотами, а забруднена вода не залишається в їх районах. Врешті решт це лише питання часу, й екологічна небезпека стане загрозою для усіх, незалежно від кольору шкіри чи економічного становища.

### **Список використаних джерел**

1. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 / База «Законодавство України». URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_043#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text) (дата звернення: 24 жовтня 2021 року).
2. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 14.03.1989 / База «Законодавство України». URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_105#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text) (дата звернення: 24 жовтня 2021 року).
3. Peter Beech. What is environmental racism and how can we fight it? / World economic forum. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2020/07/what-is-environmental-racism-pollution-covid-systemic/> (дата звернення: 24 жовтня 2021 року).

4. МЫЛЬНИКОВ М. А. Экологическая справедливость и политическая идеология будущего. URL: [https://lomonosov-msu.ru/archive/Lomonosov\\_2015/data/7017/uid38229\\_report.pdf](https://lomonosov-msu.ru/archive/Lomonosov_2015/data/7017/uid38229_report.pdf) (дата звернення: 24 жовтня 2021 року).
5. Chrissy Packtor. Racial Gaps in Children's Lead Levels / Public Health Post. URL: <https://www.publichealthpost.org/databyte/racial-gaps-in-childrens-lead-levels/> (дата звернення: 24 жовтня 2021 року).
6. Bean v. Southwestern Waste Management Corp., 482 F. Supp. 673 (S.D. Tex. 1979) / Justia. US law. URL: <https://law.justia.com/cases/federal/district-courts/FSupp/482/673/2095959/> (дата звернення: 25 жовтня 2021 року).
7. Principles of Environmental Justice. URL: <http://www.ejnet.org/ej/principles.pdf> (дата звернення: 25 жовтня 2021 року).

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри Чурилова Т. М.*